

महर्षिपाणिनिसंस्कृतवैदिकविश्वविद्यालयः
देवासमार्गः, उज्जयिनी (म.प्र.)

स्नातकपाठ्यक्रमः

बीएसंस्कृतप्राच्यवार्षिकपरीक्षा

प्रथम / द्वितीय / तृतीयवर्षस्य पाठ्यक्रमः

नियमितच्छात्राणां कृते

सत्रम्

2017-18

2018-19

2019-20

महर्षिपाणिनिसंस्कृतवैदिकविश्वविद्यालयः

देवासमार्गः, उज्जयिनी (म.प्र.) 456010

दूरभाषः- (0734) 2526044, दूरप्रेषः- (0734) 2524845

अणुसङ्केतः - regpsvtmp@rediffmail.com, अन्तर्जालपुटम्- www.mpsvvujain.org

महर्षिपाणिनिसंस्कृतवैदिकविश्वविद्यालयः, उज्जयिनी (म.प्र.)

बीए संस्कृतप्राच्य-वार्षिकपरीक्षापाठ्यक्रमः

नियमावलिः

1- पाठ्यक्रमस्वरूपम् -

1. बी.ए. संस्कृतप्राच्यपरीक्षायाः पाठ्यक्रमः त्रिवर्षीयः विद्यते। तत्र प्रतिवर्षं नव प्रश्नपत्राणि 50-50 अङ्कानां सन्ति।
2. प्रथमद्वितीयतृतीयप्रश्नपत्रेषु : मध्यप्रदेशस्य उच्चशिक्षाविभागद्वारा निर्धारितः आधारपाठ्यक्रमः अनिवार्यतया पठनीयो भविष्यति।
3. चतुर्थप्रश्नपत्रं (सामान्यसंस्कृतम्) अथ च पञ्चम-षष्ठः-सप्तम-प्रश्नपत्राणि (विशिष्टसंस्कृतम्) सर्वेषु अनिवार्यतया पठनीयानि भविष्यन्ति।
4. अष्टमं नवमं च प्रश्नपत्रम् वैकल्पिकविषयसम्बद्धम्। तत्र प्रवेशार्थी हिन्दीसाहित्य-अंग्रेजी-साहित्य-अर्थशास्त्र-समाजशास्त्र-इतिहास-राजनीतिविज्ञानविषयेषु कमप्येकं स्वीकर्तुं शक्नोति।

2- प्रवेशनियमाः -

बी.ए. संस्कृतप्राच्यपरीक्षायां वक्ष्यमाणपरीक्षोत्तीर्णः प्रवेशमर्हति -

- (1) मध्यप्रदेशस्थ - महर्षिपतञ्जलिसंस्कृतसंस्थानस्य उत्तरमध्यगापरीक्षोत्तीर्णः अथवा भारतस्य कस्यापि प्रादेशिकशासनस्य शिक्षाविभागद्वारा प्राप्तमान्यताकरांस्थायाः विश्वविद्यालयस्य वा तत्समकक्षपरीक्षोत्तीर्णः।
- (2) मध्यप्रदेशस्थ-गाध्यमिकशिक्षामण्डलस्य उच्चतरमाध्यमिक (इण्टर मीडियट) परीक्षोत्तीर्णः अथवा भारतस्य कस्यापि प्रादेशिकशासनस्य शिक्षाविभागद्वारा प्राप्तमान्यताकरांस्थायाः संस्कृतेन सह तत्समकक्षपरीक्षोत्तीर्णः प्रवेशरामितेरनुशंसया प्रवेशार्हः।
- (3) बी.ए. संस्कृतप्राच्यपरीक्षायां खवर्गीयविषयपाठ्यक्रमे राजनीतिविज्ञानम्, अर्थशास्त्रम्, इतिहासः हिन्दीसाहित्यम्, अंग्रेजीसाहित्यम्, समाजशास्त्रम् च विषयाः स्वीकृताः सन्ति। प्रवेशार्थी छात्रः उक्तेषु कमप्येकं विषयं स्वीकर्तुं शक्नोति।

संस्कृत विभाग

राम
अध्यक्ष

विश्वविद्यालय अध्यापन विभाग
महर्षि पाणिनि संस्कृत एवं वैदिक विश्वविद्यालय, उज्जैन

संस्कृत विभाग

संस्कृत

संस्कृत

नियमितछात्राणां कृते बी.ए. संस्कृतप्राच्यपरीक्षापाठ्यक्रमस्वरूपम्

प्रश्नपत्रम्	विषयः	आन्तरिक मूल्यांकनम्	बाह्य परीक्षा (सैद्धांतिक)	पूर्णांकाः	उत्तीर्णांकाः		
					आन्तरिक मूल्यांकनम्	बाह्य परीक्षा (सैद्धांतिकम्)	योगः
प्रथमम्	आधारपाठ्यक्रमः	10	40	50	03	14	17
द्वितीयम्	आधारपाठ्यक्रमः	10	40	50	03	14	17
तृतीयम्	आधारपाठ्यक्रमः	10	40	50	03	14	17
चतुर्थम्	समान्यसंस्कृतम्	10	40	50	03	14	17
पञ्चमम्	विशिष्टसंस्कृतम् प्रथमम्	10	40	50	03	14	17
षष्ठम्	विशिष्टसंस्कृतम् द्वितीयम्	10	40	50	03	14	17
सप्तमम्	विशिष्टसंस्कृतम् तृतीयम्	10	40	50	03	14	17
अष्टमम्	स्वर्गीयः विषयः हिन्दीसाहित्यम् अङ्ग्रेजी साहित्यम् अर्थशास्त्रम् समाजशास्त्रम् राजनीतिविज्ञानम् इतिहासः	10	40	50	03	14	17
नवमम्	स्वर्गीयः विषयः हिन्दीसाहित्यम् अङ्ग्रेजी साहित्यम् अर्थशास्त्रम् समाजशास्त्रम् राजनीतिविज्ञानम् इतिहासः	10	40	50	03	14	17
योगः	-----	90	360	450	27	126	153

3. परीक्षायोजना -

- बी.ए. संस्कृतप्राच्यपरीक्षायाः चतुर्थ-पञ्चम-षष्ठसप्तमप्रश्नपत्राणां माध्यमं संस्कृतं भविष्यति।
- बी.ए. संस्कृतप्राच्यपरीक्षायां प्रतिवर्षं रात्रार्द्धं उत्तीर्णतार्यै 33% अङ्काः निर्धारिताः। श्रेणीनिर्धारणं षष्ठसत्रार्द्धं परीक्षान्ते भविष्यति।
- बी.ए. संस्कृतप्राच्यप्रथमद्वितीयतृतीयवर्षपरीक्षासु (तृतीयवर्षे) उत्तीर्णतार्यै समष्टिरूपेण 33 प्रतिशतं, प्रतिपत्रं च 20 प्रतिशतमङ्काः अपेक्षिताः।
- आन्तरिकमूल्याङ्कने सैद्धान्तिकपरीक्षायां च पृथक्-पृथक् उत्तीर्णता आवश्यकी।
- कवर्गीय विषयेषु समष्टिरूपेण 33 प्रतिशतमङ्काः अनिवार्याः।
- आन्तरिकमूल्याङ्कने उत्तीर्णः एव सैद्धान्तिकपरीक्षायां सम्मोलेतुमर्हः।

संस्कृत विभाग

अध्यापक

विश्वविद्यालय अध्यापन विभाग
महर्षि वासिष्ठि संस्कृत एवं वैदिक विश्वविद्यालय, दिल्ली

अध्यापक

अध्यापक

4. प्रश्नपत्रनिर्माणयोजना -

सामान्यतया प्रतिप्रश्नपत्रं निम्नानुसारं त्रिविधाः प्रश्नाः भविष्यन्ति। तत्र प्रतिप्रश्नं एको विकल्पोऽनिवार्यः।

अंकविभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः -

1	बहुविकल्पीयप्रश्नाः	$1 \times 5 = 5$
2	लघूत्तरीयप्रश्नाः	$3 \times 5 = 15$
3	दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	$4 \times 5 = 20$
आन्तरिकमूल्यांकनम्		=10

5. श्रेणिनिर्धारणम् -

बी.ए.संस्कृतप्राच्यपरीक्षायां त्रिष्वपि वर्षेषु प्राप्ताङ्कानां योगाधारेण निम्नलिखितरूपेण श्रेणिनिर्धारणं भविष्यति :-

- 60 प्रतिशतम्, ततो वा अधिकाङ्कानां च प्राप्या प्रथमश्रेणिनिर्धारणम्।
- 45 प्रतिशतम् ततो वा अधिकाङ्कानां किन्तु 60 प्रतिशतमङ्केभ्यो न्यूनङ्कानां प्राप्या च द्वितीयश्रेणिनिर्धारणम्।
- 33 प्रतिशतम् ततो वा अधिकाङ्कानां किन्तु 45 प्रतिशतमङ्केभ्यो न्यूनङ्कानां प्राप्या च तृतीयश्रेणिनिर्धारणम्।

संस्कृत विभाग

[Signature]
अध्यक्ष

विश्वविद्यालय अध्यापन विभाग
महर्षि पाणिनि संस्कृत एवं वैदिक विश्वविद्यालय, उरुी

[Signature]

[Signature]

982

महर्षिपाणिनिसंस्कृतवैदिकविश्वविद्यालयः
देवासमार्गः, उज्जयिनी (म.प्र.)

स्नातकपाठ्यक्रमः
बीएसंस्कृतप्राच्यवार्षिकपरीक्षा

प्रथमवर्षस्य पाठ्यक्रमः
नियमितच्छात्राणां कृते
सत्रम्

2017-18

महर्षिपाणिनिसंस्कृतवैदिकविश्वविद्यालयः

देवासमार्गः, उज्जयिनी (म.प्र.) 456010

दूरभाषः- (0734) 2526044, दूरप्रेषः- (0734) 2524845

अणुसङ्केतः - regpsvump@rediffmail.com, अन्तर्जालपुटम्- www.mpsvujain.org

संस्कृत विभाग

अध्यक्ष

संस्कृत विभाग

विश्वविद्यालय अध्यापन विभाग
महर्षि पाणिनि संस्कृत एवं वैदिक विश्वविद्यालय, उज्जैन

संस्कृत विभाग

9382

एकीकृतः स्नातकपाठ्यक्रमः प्राच्यसंस्कृतम्
बी.ए. संस्कृतप्राच्यम् -प्रथमवर्षम्
(नियमितच्छात्राणांकृते)

प्रश्नपत्रम् - सामान्यसंस्कृतम्-प्रथमम्
विषयः व्याकरणम्

पूर्णाङ्कः 40

एककः 1-लघुसिद्धान्तकौमुदी (राज्ञाप्रकरणम्)	08
एककः 2-लघुसिद्धान्तकौमुदी (राभ्यप्रकरणम्)	08
एककः 3-लघुसिद्धान्तकौमुदी (कारकप्रकरणम्)	08
एककः 4- लघुसिद्धान्तकौमुदी (सामासप्रकरणम्)	08
एककः 5-निबन्धः	08

अनुशंसितग्रन्थौ-

लघुसिद्धान्तकौमुदी	-परदराजाचार्य
संस्कृतनिबन्धशतकम्	-कपिलदेवद्विवेदी
प्राप्तिस्थानम्	- चौखम्भाविद्याभवनवाराणसी उ.प्र.

अंकविभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्था-नुसार प्रश्नाः भवेयुः -

1	बहुविकल्पीयप्रश्नाः	$1 \times 5 = 5$
2	लघूत्तरीयप्रश्नाः	$3 \times 5 = 15$
3	दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	$4 \times 5 = 20$
आन्तरिकमूल्यांकनम् 10		

संस्कृत विभाग

अध्यक्ष

विश्वविद्यालय अध्यापन विभाग

महर्षि पाणिनि संस्कृत एवं वैदिक विश्वविद्यालय, उज्जैन

संस्कृत विभाग

संस्कृत विभाग

संस्कृत विभाग

एकीकृतः स्नातकपाठ्यक्रमः प्राच्यसंस्कृतम्
बी.ए. संस्कृतप्राच्यम् - प्रथमवर्षम्
(नियमितछात्राणांकृते)
प्रश्नपत्रम् - विशिष्टसंस्कृतम्- प्रथमम्
विषयः काव्यं काव्यशास्त्रं च

पूर्णाङ्कः 40

एककः 1-रघुवंशमहाकाव्यम् (प्रथमद्वितीयसर्गा)	08
एककः 2-मेघदूतम् (पूर्वमेघः)	08
एककः 3-साहित्यदर्पणः (प्रथमः परिच्छेदः)	08
एककः 4 -साहित्यदर्पणः (द्वितीयपरिच्छेदः)	08
एककः 5 -साहित्यदर्पणः (तृतीयपरिच्छेदः)	08

अनुशंसितग्रन्थाः -

1. रघुवंशमहाकाव्यम् - कालिदासः (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्)
2. मेघदूतम् - कालिदासः (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्)
3. साहित्यदर्पणम् - विश्वनाथः (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्)
प्राप्तिस्थानम् - चौखम्भाविद्याभवनवाराणसी उ.प्र.

अंकविभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः -

1	बहुविकल्पीयप्रश्नाः	1 x 5 = 5
2	लघूत्तरीयप्रश्नाः	3 x 5 = 15
3	दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	4 x 5 = 20
आन्तरिकमूल्यांकनम् 10		

सहायक

अध्यक्ष

विश्वविद्यालय अध्यापन विभाग
महर्षि पाणिनि संस्कृत एवं वैदिक विश्वविद्यालय, उ.प्र.

एकीकृतः स्नातकपाठ्यक्रमः प्राच्यसंस्कृतम्
बी.ए. संस्कृतप्राच्यम् - प्रथमवर्षम्
(नियमितछात्राणांकृते)

प्रश्नपत्रम् विशिष्टसंस्कृतम्- द्वितीयम्
विषयः - नाट्यम्

पूर्णाङ्कः 40

एककः 1 - अभिज्ञानशाकुन्तलम् (प्रथमद्वितीयतृतीयाङ्काः)	08
एककः 2 - अभिज्ञानशाकुन्तलम् (चतुर्थपञ्चमाङ्कौ)	08
एककः 3 - अभिज्ञानशाकुन्तलम् (षष्ठसप्तमाङ्कौ)	08
एककः 4 - वेणीसंहारम् (प्रथमद्वितीयतृतीयाङ्काः)	08
एककः 5 - वेणीसंहारम् (चतुर्थपञ्चमषष्ठाङ्काः)	08

अनुशंसितग्रन्थः -

1. अभिज्ञानशाकुन्तलम् -कालिदाराः (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्)
 2. वेणीसंहारम् -महानारायणः (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्)
- प्राप्तिस्थानम् चौखम्भाविद्यामणवाराणसी उ.प्र.

अंकविभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुरारं प्रश्नाः भवेयुः -

1	बहुविकल्पीयप्रश्नाः	1 x 5 = 5
2	लघूत्तरीयप्रश्नाः	3 x 5 = 15
3	दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	4 x 5 = 20
आन्तरिकमूल्यांकनम् 10		

संस्कृत विभाग

Dr. S. S. S.

अध्यक्ष
विश्वविद्यालय अध्यापन विभाग
महर्षि पाणिनि संस्कृत एवं वैदिक विश्वविद्यालय, जयपुर.

Dr. S. S. S.

Dr. S. S. S.

एकीकृतः स्नातकपाठ्यक्रमः प्राच्यसंस्कृतम्
 बी.ए. संस्कृतप्राच्यम् - प्रथमवर्षम्
 (नियमितच्छात्राणांकृते)
 प्रश्नपत्रम् - विशिष्टसंस्कृतम्- तृतीयम्
 विषयः नाट्यशास्त्रम्

पूर्णाङ्कः 40

एककः 1- दशरूपकम् (प्रथमप्रकाशः)	08
एककः 2 -दशरूपकम् (द्वितीय प्रकाशः)	08
एककः 3 -दशरूपकम् (तृतीयप्रकाशः)	08
एककः 4-दशरूपकम् (चतुर्थप्रकाशः)	08
एककः 5 नाट्यशास्त्रम् (प्रथमद्वितीयअध्यायौ)	08

अनुशासितग्रन्थौ -

1. दशरूपकम् - धनञ्जयः (संस्कृत-हिन्दी व्याख्यासहितम्)
 प्राप्तिस्थानम् - चौखम्भाविद्याभवनवाराणसी उ.प्र.
2. नाट्यशास्त्रम् - भरतमुनिः (संस्कृत-हिन्दी व्याख्यासहितम्)
 प्राप्तिस्थानम् - चौखम्भाविद्याभवनवाराणसी उ.प्र.

अंकविभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुरारं प्रश्नाः भवेयुः

1	बहुविकल्पीयप्रश्नाः	1 x 5 = 5
2	लघूत्तरीयप्रश्नाः	3 x 5 = 15
3	दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	4 x 5 = 20
आन्तरिकमूल्यांकनम् 10		

सहायक निम्न

[Handwritten Signature]

10000

[Handwritten Signature]
 अध्यक्ष

विश्वविद्यालय अध्यापन विभाग
 परमेश्वर पाणिनि संस्कृत एवं वैदिक विज्ञानविद्यालय, ज.प्र.

[Handwritten Signature]
 3/8/22